

ПРОФІЛІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я, 2023

Центр громадського здоров'я

Івано-Франківська область

Ресурси охорони здоров'я. Діяльність закладів охорони здоров'я

Кількість постійного населення Івано-Франківської області станом на 1 січня 2022 року (наявні офіційні дані) становила 1 349 096 осіб, що складало 3,29 % від кількості загального населення України. Із наведених даних випливає, що всі показники частки ресурсів охорони здоров'я та діяльності медичних закладів області є більшими за частку кількості населення області в структурі населення України.

Таким чином, формально забезпеченість області медичними ресурсами знаходиться на високому рівні відносно загальноукраїнських показників. Помітне та/або суттєве перевищення (чисельність середнього медперсоналу) частки майже всіх показників діяльності закладів охорони здоров'я над часткою населення можна пояснити віддаленістю області від лінії бойових зіткнень армій України та РФ.

Показник	Україна	Ів.-Франківська обл.	%
Кількість населення	40997698	1349096	3,29
Число лікарняних закладів	1096	48	4,38
Загальне число ліжок	228351	8601	3,77
Число закладів, які надають амб.-поліклінічну допомогу	2307	90	3,90
Число амб.-поліклінічних закладів, які мають денні стаціонари	1202	55	4,58
Число ліжок в денних стаціонарах	32904	1425	4,33
Проліковано хворих в денних стаціонарах	1203745	71257	5,92
Кількість викликів швидкої медичної допомоги	4660255	172752	3,71
Загальна чисельність лікарів (без зубних)	133237	6574	4,93
Загальна чисельність середнього мед.персоналу	229368	10372	4,52

Питома вага показників регіону в Україні за 2023 р., %

Підсумки пандемії COVID-19 в Україні та регіоні 2020-2023 роках

З березня 2020 по червень 2023 року як в цілому в Україні, так і в Івано-Франківській області тривала пандемія COVID-19. За цей період в регіоні було зареєстровано 201475 підтверджених випадків цієї інфекції або

3,62 % від всіх випадків в Україні, що трохи перевищує частку населення області в структурі населення країни. Це може вказувати як на дещо більшу природну інтенсивність циркуляції збудника в області, ніж в середньому по Україні, так і на більш якісні заходи з виявлення випадків COVID-19. Щодо кількості померлих, то в області % померлих відповідає % населення області в структурі населення країни. Летальність в області (1,84 %) менше від летальності в цілому по Україні (2,02 %).

Примітним є те, що летальність медпрацівників в області в 1,5 рази більша, ніж відповідний загально-український показник.

Показник	Україна	Ів.-Франківська обл.	Питома вага, %
Кількість підтверджених випадків COVID-19, всього	5562748	201475	3,62
Померло від COVID-19, всього	112481	3706	3,29
Летальність сукупного населення від COVID-19, %	2,02	1,84	-
Кількість випадків COVID-19 серед медпрацівників	154637	4442	2,87
Кількість померлих від COVID-19 серед медпрацівників	1256	54	4,30
Летальність медпрацівників від COVID-19, %	0,81	1,22	-
Питома вага (%) щеплених від COVID-19 серед тих, хто захворів з початку вакцинації	17,1	7,2	-

Найбільш поширені інфекційні захворювання регіону

Групою інфекційних захворювань з найбільшими показниками реєстрації як в Україні, так і в Івано-Франківській області є ГРВІ, які помітно перевищують показник України (в 1,5 рази). Серед інших респіраторних інфекцій в 2023 році в області високі показники мали вітряна віспа та скарлатина (вдвічі вище, ніж в цілому в Україні). Грип мав відчутно менші показники (в 3 рази), ніж загалом в Україні. Стан захворюваності на кишкові інфекції в області дещо більший, ніж в цілому в Україні по ГКІ невстановленої етіології, але за іншими кишковими інфекціями він менший, ніж загальноукраїнський рівень. Захворюваність на зоонозні сальмонельози в 4 рази менша, ніж в цілому в Україні.

Зоонозна хвороба Лайма дещо менше показника України, а лептоспіроз – майже вдвічі більше. Аскаридоз в регіоні має показник захворюваності в 5,6 рази більший, ніж в цілому в Україні.

Інфекції	Україна, на 100 тис. нас.	Ів.-Франківська обл., на 100 тис. нас.
ГРВІ	12 749,45	18 169,65
Грип	32,41	12,68
Вітряна віспа	96,64	160,63
Скарлатина	25,48	83,54
ГКІ встановленої етіології	52,93	47,14
ГКІ невстановленої етіології	70,01	84,87
Інші (зоонозні) сальмонельози	10,76	4,74
Ротавірусний ентерит	7,32	4,52
Хвороба Лайма	11,98	10,15
Лептоспіроз	1,06	2,52
Аскаридоз	40,56	223,19

Захворюваність в регіоні та в Україні за 2023 р.

Спалахи інфекційних захворювань в Україні та регіоні в 2023 р.

Кількість спалахів інфекційних захворювань в 2023 році в Івано-Франківській області становить 7,81 % від їх загальної кількості в Україні, що більше ніж вдвічі перевищує частку населення області від загальної кількості населення України (3,29 %). Також і питома вага кількості випадків в межах зафіксованих спалахів становить 6,7 %, що є більшим від загального показника по Україні. Середня кількість випадків на 1 спалах (8,4) в регіоні є дещо меншою від показника України (9,8). Таким чином, інтенсивність спалахів інфекційних хвороб в Івано-Франківській області суттєво відрізнялась від загального в Україні в гірший бік.

Звертає на себе увагу та обставина, що відсоток лабораторно підтверджених випадків інфекційних хвороб в межах спалахів в регіоні становив лише 45,2 %, тобто суттєво менше, ніж загальноукраїнський показник (78,3%).

Показник	Україна	Дніпропетровська обл.	Питома вага, %
Кількість спалахів, всього	64	5	7,81
Кількість випадків в межах зафіксованих спалахів	627	42	6,70
Середня кількість випадків на 1 спалах	9,80	8,40	–
Захворюваність на 100 000 населення в межах спалахів	1,53	3,08	–
Лабораторно підтвержені випадки інфекційних хвороб у межах спалахів, %	78,30	45,20	–
Питома вага спалахів кишкових інфекцій, %	89,10	100	–

Соціально значущі інфекційні хвороби

Туберкульоз (ТБ)

В 2023 році в Івано-Франківській області захворюваність на туберкульоз (нові випадки + рецидиви) та, особливо, смертність від нього були нижчими, ніж в цілому в Україні. Також захворюваність на ТБ у поєднанні з ВІЛ-інфекцією була майже вчетверо нижче, ніж загальна в Україні. При цьому показник захворюваності на ТБ в області серед дитячого населення (0-14 років) був в рази меншим, ніж загальноукраїнський показник дитячої ТБ-захворюваності (4,9 на 100 тис. нас. проти 10,4 на 100 тис. нас. в Україні).

Загалом дещо нижчі показники інцидентності та смертності в області в порівнянні із загальноукраїнськими показниками корелюють з тим фактом, що показники ефективності лікування ТБ практично не відрізняються (або мало відрізняються) від аналогічних загальнонаціональних показників і були в межах від 68,2 % до 81,3 % в області проти 63,2–77,5 % в Україні.

Показник	Україна	Ів.-Франківська обл.
Захворюваність на ТБ (нові випадки+ рецидиви), на 100 тис. нас.	48,4	43,4
Захворюваність на ТБ у поєднанні з ВІЛ (нові випадки+рецидиви), на 100 тис. населення	8,2	2,4
Захворюваність на ТБ серед дітей віком 0-14 років (нові випадки+рецидиви), на 100 тис. нас.	10,4	4,9
Смертність від ТБ сукупного населення, на 100 тис. нас.	6,9	5,5
Ефективність лікування (нові випадки + рецидиви ТБ), %	77,5	81,3
Ефективність лікування (нові випадки + рецидиви ТБ/ВІЛ), %	64,5	74,2
Ефективність лікування (МЛС-ТБ), %	63,2	68,2

ВІЛ/СНІД

В 2023 році в Івано-Франківській області на обліку знаходилося 1333 особи з ВІЛ-інфекцією, з яких 148 було вперше виявлено у цьому ж році, що становить відповідно 0,85 % та 1,15 % від показників по Україні. Кількість нововиявлених хворих на СНІД становить 23 особи, тобто 0,69 % від показника по Україні. Слід зазначити, що у 2023 році число нових смертей від СНІДу в області становило 19 випадків. Це 1,11 % від всіх випадків смертей безпосередньо від СНІДу по всій Україні.

Показник	Україна	Ів.-Франківська обл.	%
Кількість населення	40 997 698	1 349 096	3,29
Число нових випадків ВІЛ-інфекції	12 914	148	1,15
Число нових випадків СНІДу	3 351	23	0,69
Число нових смертей від СНІДу	1 717	19	1,11
Кількість ЛЖВ на обліку	157 435	1 333	0,85

Вірусні гепатити

В 2023 році в Івано-Франківській області було зареєстровано 263 випадки вірусних гепатитів, що становить 2,64 % від показника по Україні. В структурі переважну більшість становить хронічний вірусний гепатит – 73,8 %. Гострі гепатити А, В, С та інші гепатити складають 20,5 %, 4,6 %, 1,1 % та 0 % відповідно.

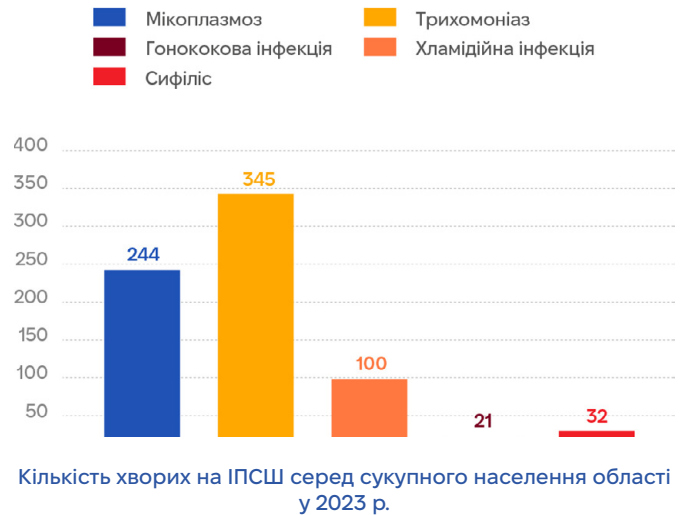
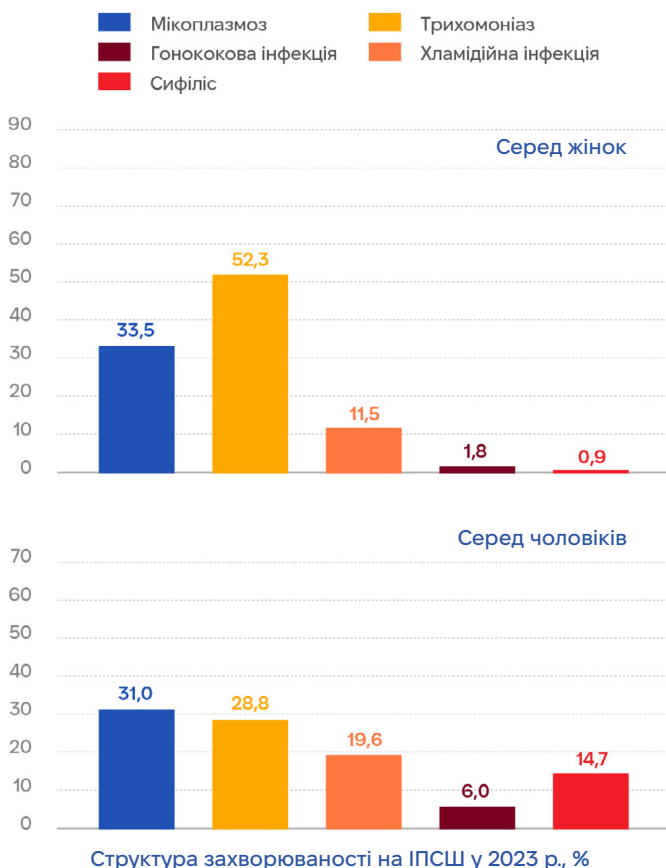

Інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ)

В 2023 році в Івано-Франківській області було зафіксовано 742 випадки захворювання на п'ять ІПСШ-нозологій серед сукупного населення, з яких більше 98 % припадає на дорослих (18 років+). Найбільше (368 осіб) захворіли на трихомоніаз, що становить 46,5 % від усіх випадків ІПСШ.

Найбільше випадків ІПСШ було зареєстровано серед жінок – 558 випадків проти 184 серед чоловіків.

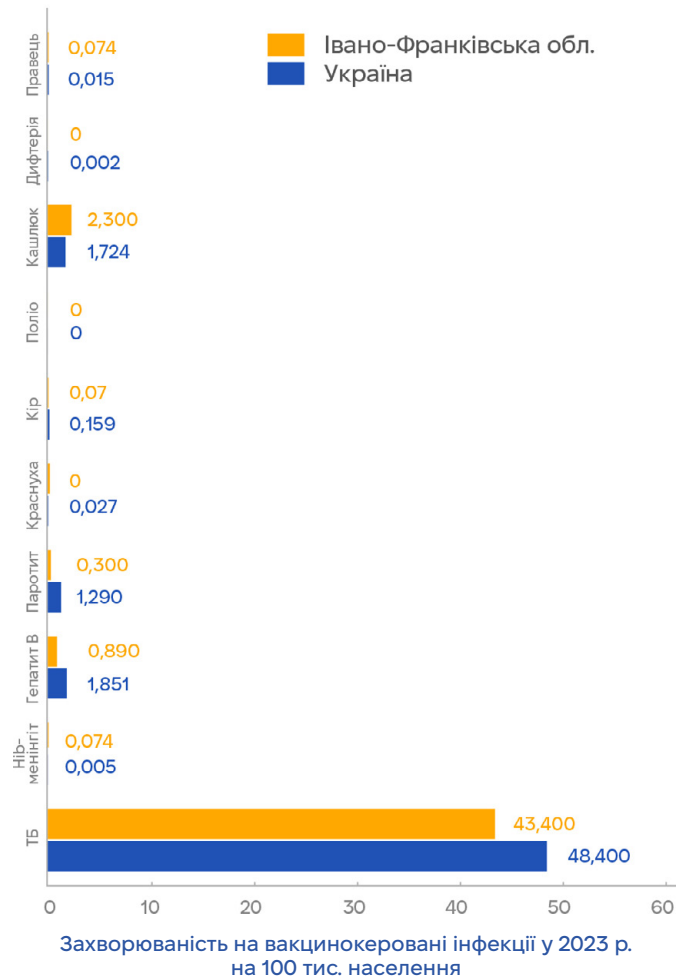
У чоловіків найчастіше реєструвався мікоплазмоз (31,9 %), а у жінок найчастіше реєструвались випадки трихомоніазу (52,3 %).

Захворюваність на вакциновані інфекції в 2023 році

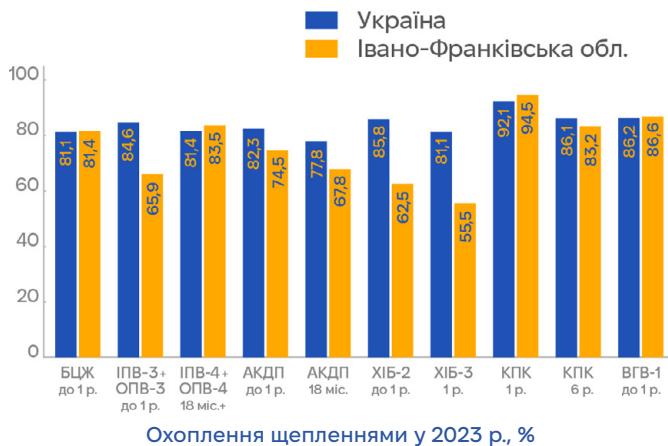
В 2023 році в Івано-Франківській області епідемічна ситуація з вакцинованих інфекцій найбільш несприятливою була по туберкульозу, але показник захворюваності в області дещо менше загального показника по Україні.

Щодо інших вакцинованих інфекцій, то ситуація в області є відносно сприятливою: захворюваність на краснуху, поліомієліт, дифтерію та правець була нульовою, гепатит В, паротит та кір була меншою, ніж в Україні в цілому. Показники НІВ-менінгіту та кашлюка були дещо більші за загальноукраїнські.

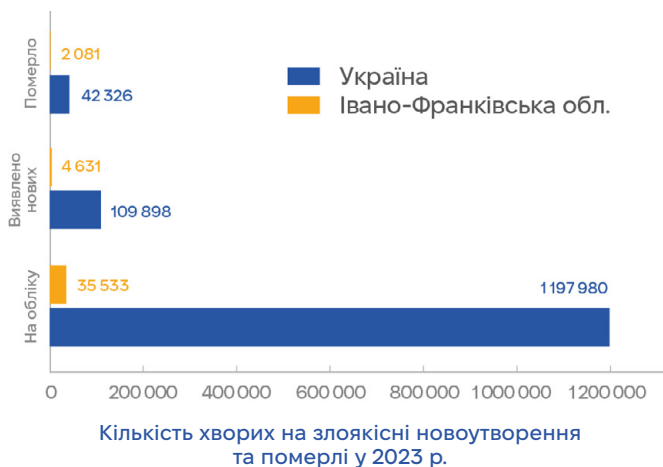
Вакцинація

Порівняно із загальними показниками в Україні в Івано-Франківській області досить низькі показники охоплення щепленнями – лише за одним щепленнями, що передбачені календарем щеплень, (КПК-1), рівень охоплення був більше 90 %. а за іншими щепленнями охоплення в області знаходиться на рівні 55,5 – 86,6 %.

більш пізні звернення чоловіків за медичною допомогою.

Обтяжуючим фактором для лікування є виявлення злоякісних новоутворень на пізніх стадіях, так в області на 3-й і 4-й стадіях у 2023 році було виявлено 23,8 % нових випадків.

Злоякісні новоутворення

В 2023 році в Івано-Франківській області на обліку перебувало 35 533 хворих на злоякісні новоутворення, що становить 2,97 % від кількості по Україні.

В 2023 році було виявлено 4 631 випадків захворювань на злоякісні новоутворення, що становить 13,03 % від кількості хворих, що перебували на обліку в Вінницькій області. Слід зазначити, що серед виявлених нових випадків захворювань майже однакова кількість як жінок (49,99 %), так й чоловіків (50,01 %), але серед померлих більше було чоловіків (59,3 %).

При цьому в області смертність від злоякісних новоутворень серед чоловіків (193,3 на 100 тис. населення) відчутно переважала смертність серед жінок (119,23 на 100 тис. населення), що, ймовірно, може вказувати на

Розлади психіки внаслідок вживання психоактивних речовин

В 2023 році в Івано-Франківській області під наглядом перебувало 31 451 особа з розладами психіки та поведінки від уживання психоактивних речовин, з яких 3 477 осіб були охоплені відповідним лікуванням (11,06 %). В області в етіологічній структурі хворих під наглядом переважали особи, які вживали алкоголь (88,15 %), опіоїди (4,1 %), інші психоактивні речовини (2,88 %) та канабіоїди (4,87 %).

В 2023 році в Івано-Франківській області вперше взято під нагляд 1 557 осіб з розладами психіки та поведінки від уживання психоактивних речовин. В етіологічній структурі виявлених хворих переважали особи, які вживали алкоголь (75,79 %), інші психоактивні речовини (14,13 %), канабіоїди (5,84 %) та опіоїди (4,24 %).

Через уживання:		Взято під нагляд з уперше встановленим діагнозом	% серед вперше виявлених в етіологічній структурі	Перебуває під наглядом на кінець звітного року	% в етіологічній структурі серед осіб, що перебувають під наглядом	Охоплені лікуванням, усього	% охоплених лікуванням серед осіб під наглядом
алкоголю всього	Україна	38 312	76,08	441 862	82,66	170 073	38,49
	Область	1 180	75,79	27 724	88,15	2 626	9,47
опіоїдів всього	Україна	4 791	9,51	46 306	8,66	22 854	49,35
	Область	66	4,24	1 291	4,10	649	50,27
канабіоїдів всього	Україна	1 409	2,80	14 333	2,68	4 217	29,42
	Область	91	5,84	1 531	4,87	6	0,39
інших психоактивних речовин – всього	Україна	5 845	11,61	32 022	5,99	12 031	37,57
	Область	220	14,13	905	2,88	196	21,66
разом	Україна	50 357	100	534 523	100	209 175	39,13
	Область	1 557	100	31 451	100	3 477	11,06

Етіологічна структура розладів психіки та поведінки від вживання психоактивних речовин, 2023 р.

Репродуктивне здоров'я жінок

В 2023 році в Івано-Франківській області було зафіксовано 8 215 пологів та народилося живими в лікарняних закладах 8 301 дитина, що становить відповідно 4,60 % та 4,62 % від кількості пологів і народжених в Україні. Материнська смертність в області становила 6,06 % від загальноукраїнської (в інтенсивних показниках 24,09 на 100 000 новонароджених проти 18,37 на 100 000 новонароджених загалом в Україні).

Малюкова смертність дітей у віці до 1 року в області склала 54 випадки (4,01 %) від 1 345 випадків по усій Україні або 6,51 дітей на 1 000 народжених живими проти 7,49 на 1 000 народжених живими загалом по Україні. Онкологічна захворюваність на найбільш поширені хвороби жіночої репродуктивної сфери в області реєструвалась наступним чином: рак жіночої молочної залози – 429 випадків, рак жіночих статевих органів всіх локалізацій – 494 випадки, в тому числі рак шийки матки – 142 випадок (або відповідно 3,41 %, 4,01 % та 4,79 % від кількості хворих в Україні).

Показник	Україна	Ів.-Франківська обл.	%
Пологів всього	178 468	8 215	4,60
Материнська смертність	33	2	6,06
Абортів всього	42 683	1 098	2,57
Народилось дітей живими в лікарняних закладах	179 611	8 301	4,62
Померло дітей у віці до 1 року	1 345	54	4,01
Захворіло на рак жіночої молочної залози	12 568	429	3,41
Захворіло на рак жіночих статевих органів (всі локалізації)	12 311	494	4,01
В тому числі захворіло на рак шийки матки	2 964	142	4,79

Резюме/рекомендації

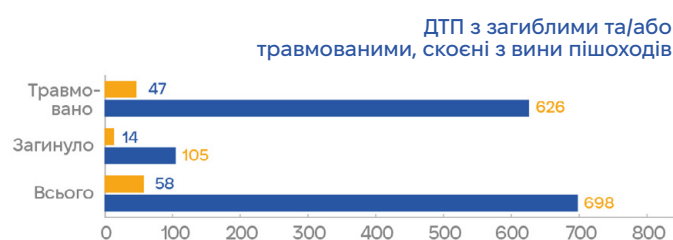
Івано-Франківська область задовільно забезпечена медичною інфраструктурою та медичними кадрами, оскільки всі показники частки ресурсів охорони здоров'я та діяльності медичних закладів області є більшими за частку кількості населення області в структурі населення України (3,29 %), але, ймовірно, тягар на систему громадського здоров'я області має відчутну тенденцію до зростання у зв'язку з повномасштабною війною з РФ та викликаним нею притоком населення з окупованих та прифронтових територій.

За підсумками пандемії COVID-19 вклад області в загальну кількість зареєстрованих випадків складає 3,62 % та 3,29 % від усіх зареєстрованих в Україні смертей від COVID-19, що відповідно перевищує частку населення області в структурі населення країни та дорівнює їй. Летальність від COVID-19 в області (1,84 %) менше від летальності в цілому по Україні (2,02 %). Загалом епідемічна ситуація по COVID-19 може вказувати на прийнятний рівень готовності медичної інфраструктури до пандемічних загроз, але є необхідність у розвитку та

ДТП та їх наслідки

В 2023 році в Івано-Франківській області було зафіксовано 907 ДТП з загиблими та/або травмованими особами (3,8 % від всієї кількості по Україні), в яких травмовано 1205 осіб і загинуло 108 осіб, що становить 4,1 % і 3,5 % відповідно від кількості по Україні.

Всього 286 ДТП зафіксовано із загиблими та/або травмованими пішоходами (4,4 % від всієї кількості по Україні), в яких загинуло 39 та травмовано 269 пішоходів. Всього 58 ДТП було скоєно з вини пішоходів (6,0 % від всієї кількості по Україні). В цих ДТП загинуло 14 та ще 47 осіб травмовано.

Кількість ДТП з загиблими та/або травмованими в них у 2023 р.

подальшому нарощуванні протипандемічного потенціалу системи громадського здоров'я області.

В Івано-Франківській області ГРВІ помітно перевищують показник України (в 1,5 рази), серед інших респіраторних інфекцій в 2023 році в області високі показники мали вітряна віспа та скарлатина (вдвічі вище, ніж в цілому в Україні). Стан захворюваності на кишкові інфекції в області дещо гірший, ніж в цілому в Україні. Профіль захворюваності регіону на найпоширеніші зоонозні інфекції: хвороба Лайма дещо менше показника України, а лептоспіроз – майже вдвічі більше. Аскаридоз в регіоні має показник показник захворюваності в 5,6 рази більший, ніж в цілому в Україні. але інтенсивність спалахів інфекційних хвороб в Івано-Франківській області суттєво відрізнялась від загального в Україні в гірший бік. Отже, при плануванні в регіоні протиепідемічних та профілактичних заходів щодо найпоширеніших інфекційних хвороб потрібно враховувати строкаість проявів епідемічного процесу та застосовувати диференційований підхід.

В 2023 році в Івано-Франківській області захворюваність на туберкульоз (нові випадки + рецидиви) та, особливо, смертність від нього були нижчими, ніж в цілому в Україні. Показники захворюваності інших соціально значущих інфекцій (ВІЛ/СНІД, вірусні гепатити, ІПСШ) загалом в області не перевищують загальні показники по країні. Враховуючи, що в Україні в цілому небезпечні інфекційні хвороби, то це вимагає впровадження нових та посилення вже існуючих профілактичних програм для зменшення захворюваності та тягаря соціально значущих інфекцій для населення області.

Як і в переважній більшості областей, в Івано-Франківській області необхідні заходи для підвищення охоплення щепленнями дітей, оскільки охоплення по переважній більшості щеплень коливається в межах лише 55,5–86,6 %.

Близько 23,8 % злоякісних новоутворень в області виявляється на пізніх стадіях, що також потребує вжиття заходів з покращення виявлення онкозахворювань системою охорони здоров'я регіону, оскільки раннє виявлення злоякісних новоутворень збільшує шанси на успішне лікування та збільшує виживання хворих.

Враховуючи те, що серед розладів психіки внаслідок вживання психоактивних речовин в області в етіологічній структурі хворих переважали особи, які вживали алкоголь (88,15 %), то першочергово необхідним є лікування та реабілітація осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання саме алкоголю.

Материнська смертність в області була помітно вищою за загальноукраїнський показник (24,09 на 100 000 новонароджених проти 18,37 на 100 000 новонароджених загалом в Україні), а малюкова смертність дітей у віці до 1 року в області була менше загальноукраїнської (6,51 дітей на 1 000 народжених живими проти 7,49 загалом по Україні). Таким чином, доцільним є інтегрування в діяльність первинної ланки охорони здоров'я послуг з планування сім'ї, антенатального догляду, а також медико-соціальних послуг для підлітків та молоді з використанням принципу «дружнього підходу».

Для зменшення кількості ДТП та травмованих і/або загиблих в них та підвищення безпеки на дорогах потрібна роз'яснювальна робота серед населення та/або проведення інших відповідних заходів.

Список скорочень

ГРВІ	гострі респіраторні вірусні інфекції	ДТП	дорожньо-транспортна пригода
ГКІ	гострі кишкові інфекції	КПК	кір, паротит, краснуха (вакцина)
ТБ	туберкульоз	АКДП	Адсорбована коклюшно-дифтерійно-правцева (вакцина)
ІПСШ	інфекції, що передаються статевим шляхом	БЦЖ	Бацила Кальмета-Жерена (вакцина)
Ніб(ХІВ)	Інфекція, що викликається <i>Haemophilus influenzae type b</i>	ІПВ	Інактивована поліомієлітна вакцина
ВГВ	Вірусний гепатит В	ОПВ	Оральна поліомієлітна вакцина

В даній публікації були використані дані:

Центру громадського здоров'я МОЗ України
 Державної служби статистики України
 Національного канцер-реєстру України
 Департаменту патрульної поліції Національної поліції України
 Державної служби України з питань праці

www.phc.org.ua
www.ukrstat.gov.ua
www.ncru.inf.ua
www.patrolpolice.gov.ua
www.dsp.gov.ua